

רעיא מהימנא

מִצְוָה זו לְשַׂרְף קְדָשִׁים בָּאֵשׁ, וְאַחֲרֶיהָ – וְהִנּוּתָר מִבָּשָׂר הַזֶּבַח בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בָּאֵשׁ יִשְׂרָף. תִּנָּאִים וְאַמּוֹרָאִים, בְּסִתְרֵי תוֹרָה יֵשׁ קְדָשׁ, וַיֵּשׁ קְדָשִׁים, וַיֵּשׁ קְדָשׁ קְדָשִׁים. מֵהַ הִנָּאָה יֵשׁ לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּקְדָשִׁים שְׁנֹשְׂרָפוּ? אִם תֹּאמַר בְּשִׁבִיל יִצְחָק, שְׂבִשְׂעָה שִׂישְׂרָאֵל בְּצָרָה, עוֹלָה אָפְרוּ שֶׁל יִצְחָק לְפָנָיו, שְׂאֵם חִיבִים שְׂרָפָה יִנָּצְלוּ בְּגִלְלוּ – זֶהוּ לְדָרֵשׁ. וְאִם תֹּאמְרוּ מְשׁוּם (הַצְדִּיקִים) (וְאִם מְשׁוּם) בְּנֵי אֶהְרֵן שֶׁהֵיוּ שְׂרַפְתָּ קְדָשִׁים, שְׂכַתוּב בָּהֶם וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלְּפָנַי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיִּמָּתוּ, וּמִיִּתְתֶם כְּפָרָה לְיִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שְׂרַפְתָּ קְדָשִׁים – אִף זֶה לְדָרֵשׁ בָּא.

אָרְא שְׂלֵשָׁה אֲשִׁים בְּנֵי: אֵשׁ לְבִנְהָ, וְאֵשׁ שְׂחֲרָה, וְאֵשׁ תְּכֵלֵה, כְּנֶגֶד תוֹרָה נְבִיאִים וּכְתוּבִים, כְּנֶגֶד כֹּהֵן לְוֵי יִשְׂרָאֵל. וַתְּכַלֵּת הִיא שְׂכִינָה, קְרוּבָה לָנוּ, וְהִיא אַחוּזָה בְּאוֹתָן פְּתִילוֹת, בְּכַנְפֵי מְצוּהָ, שְׁנֹאמַר בָּהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית. וְהַתְּכַלֵּת הַזֶּה שֶׁהִיא שְׂכִינָה, הִיא דִין שְׂאוּכֵלֵת קְרִבְנוֹת וְעוֹלוֹת.

אִם מוֹצֵאת בְּנֵי אָדָם שֶׁהֵם עֲצִים יְבֻשִׁים כְּמוֹ אוֹתָן פְּתִילוֹת יְבֻשׁוֹת, בְּלֵי שְׁמֵן, שֶׁהִיא תוֹרָה וְרַחֲמִים, הִיא לָהֶם (שִׂידוֹנוּ) שְׂרָפָה, וְשׂוֹרְפָת אוֹתָם. וּמְשׁוּם שְׂעָמֵי הָאָרֶץ הֵם בְּהִמּוֹת, כְּמוֹ שְׂבִאֲרוּהָ שֶׁהֵם שְׂקָץ. תְּכַלֵּת, שֶׁהִיא אֲדָנִי, שׂוֹרְפָת אוֹתָם, מְשׁוּם שְׂקָרְבִים אֵלֶיהָ עִם שְׂרָץ, שֶׁהוּא יֵצֵר הָרָע זָר. זֶהוּ שְׂכַתוּב וְהִזָּר הַקָּרֵב יוֹמָת.

וְאִם בְּמִיתָתָם חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה, (כְּשִׁשׁוּחַט אוֹתָם מִלֶּאֱדָה הַמְּנוּת, מִיכָאֵל) הַמִּלְאָךְ מִיכָאֵל שֶׁהוּא כֹהֵן גָּדוֹל, הָאֲרִיָּה שְׂאוּכֵל קְרִבְנוֹת יוֹרֵד עֲלֵיהֶם לְהַקְרִיבָם קְרִבָּן לְפָנָי ה'.

וְלִפְנֵי שֶׁתֵּצֵא נִשְׁמָתוֹ מִתּוֹדָה בְּכֶמֶה וְדוּוּיִים, וּכְשִׁיּוֹצֵאת נִשְׁמָתוֹ הוּא הִיָּה מִתְּפֹנֵן לְגַמֵּר אֶת הַשֵּׁם, שְׂמַע יִשְׂרָאֵל וּבְרוּךְ שֵׁם, לְהַקְרִיב אֶת נִשְׁמָתוֹ כְּלֵי (קְרִבָּן) לְשֵׁם יְהוָה, וְצָרִיף לְהַתּוֹדוֹת אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְקַבֵּל וּלְקָרֵב ה' שְׂבִשְׂמוֹ שְׂאוּכֵלֵת וּמְכֵלָה, וּלְהַחֲזִיר בְּתִשׁוּבָה לִיהוָה אֱהִיָּה כְּחֶשְׁבוֹן מ"ב. שֶׁל אֲדָנִי קוֹרָאִים דִּין שֶׁל מַלְכוּת דִּין. וַיִּבְרַן בְּשֵׁם הַמְּפָרֵשׁ, שֶׁהוּא יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, בְּלֵב אֶחָד, וּבוֹ תֵּצֵא רוּחוֹ. בְּנִפְשׁ שְׁלוֹ מְקַבֵּל עָלָיו מִיָּתֵהּ וַיִּסְוִרִים, וּכְבֻשְׂמָה מוֹדָה בְּכֶמֶה וְדוּוּיִים וּמִתְחַרֵּט.

בַּנְפֹּשׁ מִקְבֵּל עָלָיו מִיָּתָהּ, שְׁחִטָּהּ, שְׂרָפָהּ. וְאִם צָרִיךְ אַרְבַּע מִיָּתוֹת בֵּית דִּין, שֶׁהֵם סְקִילָה שְׂרָפָה הָרֵג וְחֶנֶק, מִקְבֵּל אוֹתָם מְאֹדֵנִי בַּנְפֹּשׁ שְׁלוֹ. וּבְנִשְׁמָתוֹ מוֹדָה בְּכַמָּה וְדוּיִים, וְחוֹזֵר בְּתִשְׁבּוּבָה אֶל אֱהִי"ה, שְׁאַחֲזוּ בְּשָׁנֵי שְׁמוֹת – יְהוָה יְהוָה.

בְּמַחְשְׁבָתוֹ יִכּוֹן לְהוֹצִיא וְדוּי וְקִבְּלַת מִיָּתָהּ עָלָיו בְּלֵב אֶחָד, שֶׁהוּא שֵׁם הַמְּפָרֵשׁ, כְּמוֹ זֶה: יו"ד ה"א ו"א ה"א, (כבוד) שְׁבוּ הַכְּהֻנִּים כּוֹרְעִים וּמְשַׁתְּחוּוּיִם עַל פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים: בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. כְּבוֹד הוּא ל"ב בְּחֻשְׁבוֹן, וְכוּ הִיא מִתְּפוֹן לְגִמּוֹר אֶת הַשֵּׁם. (ו"א הוּא אֶחָד בְּלֵב).

וְתַנְאִים וְאַמּוֹרָאִים, אִם תֹּאמְרוּ, וְכִי עִם הָאָרֶץ מִנֵּין יוֹדַע אֶת זֶה? אֲלֹא וְדָאֵי עִם הָאָרֶץ הוּא כְּמוֹ שׂוֹר אוֹ שֶׁהוּא אוֹ עֵז אוֹ (פּוֹ) תוֹר אוֹ יוֹנָה. מֵה בְּהֵמוֹת אֵינן יוֹדְעוֹת תּוֹרָה, שֶׁהִיא שֵׁם יְהוָה, כִּךְ עִם הָאָרֶץ לֹא יוֹדַע. אֲלֹא מִיכָאֵל כִּהֵן גְּדוֹל הוּא עוֹשֶׂה אוֹתוֹ עוֹלָה וְקָרְבָן לְפָנֵי ה', וְהוּא מְכוּן בְּשֵׁם הַמְּפָרֵשׁ בְּעֲלִית רוּחוֹ שֶׁתִּצָּא בְּלֵב אֶחָד, כְּמוֹ שְׁכֻשְׁיוּצֵאת רוּחַ הָאָדָם בְּכָל לַיְלָה.

וּמִשׁוּם זֶה פִּרְשׁוּהָ הַחֲכָמִים, שׁוּב יוֹם אֶחָד לְפָנֵי מִיתָתָהּ. שְׁבֻכָל יוֹם יוֹם צָרִיךְ אָדָם לְחַזֵּר בְּתִשְׁבּוּבָה וְלִמְסֹר אֶת רוּחוֹ אֶלָּו שֵׁיִצָּא בְּאֶחָד. זֶהוּ שְׁכָתוּב (תהלים לא) בִּידְךָ אֶפְקִיד רוּחִי.

וְאִם הוּא תְלָמִיד חֲכָם, עָלָיו נֹאמַר (משלי יב) יוֹדַע צְדִיק נִפְשׁ בְּהֵמָתוֹ, שְׁאֵינן חֲכָם כְּמוֹ הַכֹּהֵן, כְּמוֹ שְׁבַארוּהָ הַרוּצָה לְהַחֲכִים יְדָרִים. וְאִם תְלָמִיד חֲכָם הוּא, צָרִיךְ שִׁיחִיָּה בּוֹ חֶסֶד, וְעַם י' שֶׁהִיא חֲכָמָה – חֶסֶד. וְמִי שְׁאֵינן בּוֹ חֲכָמָה, אֵינּוֹ חֶסֶד. וּמִשׁוּם כִּךְ פִּרְשׁוּהָ, וְלֹא עִם הָאָרֶץ חֶסֶד. וְאִם יֵשׁ בּוֹ ה', חֲמֻשָּׁה חֲמֻשֵׁי תוֹרָה שֶׁנִּתְּנוּ מִשְׁמַאֵל, נִקְרָא גְבוּר בְּתוֹרָה וִירָא חֲטָא. וְאִם הוּא בּוֹר, נֹאמַר בּוֹ אֵינן בּוֹר יִרָא חֲטָא.

וְמִי שְׁזוּכָה לְתַפְאֲרָתוֹ, שֶׁהוּא ו', וְהוּא חֲכָם מְבִין בְּתוֹרָה וִירָא חֲטָא, הוּא יוֹרֵשׁ אֶת מַלְכוּתוֹ, שֶׁהִיא ה"א, מְצוֹת הַמֶּלֶךְ, אִם עוֹשֶׂה אֶת מְצוֹת הַמֶּלֶךְ. כִּיּוֹן שְׁזוּכָה לְשֵׁם יְהוָה, זוּכָה לְשֵׁם הַמְּפָרֵשׁ שְׁנִקְרָא אָדָם, וְזֶה יו"ד ה"א ו"א ה"א. בְּאוֹתוֹ זְמַן שׁוֹלֵט עַל גּוֹפּוֹ, שֶׁהוּא שְׁתַּפּוֹת שֶׁל נִפְשׁ הַבְּהֵמִית, וְרוּחַ הַבְּהֵמִית שְׁבִנְפֹּשׁ הַבְּהֵמִית עֲשִׂית הַבְּלִי הָעוֹלָם, רוּחַ שְׁמִדְבַּרְת בְּהַבְּלִי הָעוֹלָם, (נְשָׁמָה שְׁבָה כָּל הַהַהֲוֹרִים וְהַמְּשַׁבּוֹת שֶׁל הַבְּלִי הָעוֹלָם), וְתְלָמִיד חֲכָם שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם.

זָהוּ שְׁכָתוֹב, (בראשית א) וַיֵּרְדוּ בְדָגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכַהֲמָה וּבְכָל הָאָרֶץ. מה זה ובכל הארץ? זה הגוף, עולם קטן, ופוחדים ממנו. זהו שְׁכָתוֹב (שם ט) ומוראכם וחתכם. מצד הימין שולט עליהם, בו וירדו, כמו שנאמר (תהלים עב) וַיֵּרֶד מִיָּם עַד יָם. מצד השמאל פוחדים ממנו, זהו שְׁכָתוֹב ומוראכם וחתכם, ועליו נאמר יודע צדיק נפש בהמתו.

אחר שהוא צדיק, לא נותן לו שכר מצוות, אין לו שכר בעולם הזה ולא מזון לבהמות, שעני חשוב כמו מת. הוא עם השכינה בקביעות שלה עמה על הכל.

כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא (דברים ד). האש הזו הוא צריך להיות תמיד עמה, שאין לה כביה, שהוא אוכל כל הקרבנות של התפלות ודברי תורה. שהיא השכינה היא פרנסתו, ובמה? בתפלה, זהו שְׁכָתוֹב (שיר ה) פתחי לי. פתחי לי, בתפלה, שנאמר בה (תהלים נא) אֲדַנִּי שִׁפְתַי תִּפְתַּח, שהיא אחתי רעיתי, ואין רעיתי אלא פרנסתי, שבה מתקנים מאכלים של קרבנות של המלך הבנים הקדושים, בכמה מיני מאכלים, בלחם של התורה.

שנאמר בה (משלי ט) לכו לחמו בלחמי, מימין. ובין, שהוא יין התורה, משמאל. בנסוף המים, ויין התורה שבכתב ובעל פה, מהעמוד האמצעי שכולל את שניהם. בבשר, שהוא בשר הקדש, בכמה קרבנות, שעליה פרושו בעלי המשנה שעוסקים בבשר היורד מן השמים. מה זה מן השמים? זה העמוד האמצעי, שעליו נאמר ובשר מבשרי.

זֶה בְּשַׂר הַקֹּדֶשׁ, שדולקת בכמה שלהבות מצד הגבורה באהבת בעלה, נשרפת באהבה של אהבה בקריאת שמע, באהבת היחוד, שלילה ויום לא תכבה. והחברים, בחייכם, אל תתנו דמי לו לקדוש ברוף הוא שהוא יהיה בשלהבות של אהבה של יחודו בקריאת שמע, לקים בו אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר

בא ראה, אף על גב שבני אהרן מתו באותה שעה, זה היה מתאים בכמה גונים. אחד – שלא היתה זו שעת הקטרת, שהרי קטרת אינה עולה אלא בזמנים ידועים, שכתוב (שמות ל) וְהִקְטִיר עָלָיו אֶהְרֵן

קטרת סמים בבקר בבקר. ומתי? בהיטיבו את הנרת וגו', להמצא שמן וקטרת כאחד. וכתוב, ובהעלת אהרן את הנרת בין הערבים יקטירנה וגו'.

ובזמנים הללו נקרכת, ולא בזמן אחר, פרט לזמן שהמות שרוי בעולם, כמו שקרה, שכתוב (במדבר יז) ויאמר משה אל אהרן קח את המתה ותן עליה אש וגו'. ובני אהרן לא הקריבו בשעה ששמן וקטרת נמצאים כאחד.

ועוד, שדחקו את השעה בחיי אביהם, ועוד שלא היו נשואים, והיו פגומים. שמי שלא נשא הוא פגום, ואינו כדאי שימצאו ברכות על ידו בעולם. עליו הן לא שורות, כל שכן על ידי אחרים. ועוד, שהרי שנינו שהיו שתויי יין, ומשום כך ותצא אש מלפני ה' ותאכל אתם וגו'. שהרי הקטרת היא חביבה מן הכל, והיא שמחת העליונים והתחתונים. וכתוב שמן וקטרת ישמח לב.

רעיא מהימנא

אין מצרע אלא אותו שנעשה בזיבה. שחמשה דמים הם של דם נדה שמתמאים, שכלם הם דם טמא, וחמשה דמים טהורים. ומי שעובר עליהם כאלו עבר על עשרת הדברות, שהם כלל של תרני"ג מצוות.

ושפחה, יצר הרע, היא מלאה במומים, ומשום כך (ויקרא כא) כל אשר בו מום לא יקרב. ומשום זה הפהן לא היה צריך לקרב אל מי שיש בו מום מכל המומים שבעולם, משום שנאמר בגבירה, כלך יפה רעיתי ומום אין בך, כך לא צריך לקרב אליה מי שיש בו מום, ואף כך לא צריך לקרב אליה זר, (במדבר ג) והזר הקרב יומת, והינו ממז"ר, מו"ם זר. מום נקבה, זר זכר. ומשום כך צוה, (ויקרא יח) ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב. ועל אותם שקרבים אליה כתוב בהם, ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אתם ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו.

וקרבן של אותיות הם, י באיש, ה באשה, ו' בכן חתן, ה' בכלה. אשרי מי שמקריב אותיות יהו"ה בו ובאשתו ובכנו ובכתו בקדשה ובברכה, בנקיות, בענוה ובכשת פנים, בכל מדות טובות שכתובות על בעלי המשנה.

וּמִתְחַמְּמִים בְּאִשִּׁים קְדוּשִׁים, שְׂאִישׁ וְאִשָּׁה שָׁהֵם אֵשׁ, עוֹלָה וְיֹרֵד,
 אֵשׁ קֹדֶשׁ שֶׁל עֲצֵי הַמַּעֲרָכָה, שָׁהֵם עֲצֵי הַקֹּדֶשׁ אֵיבָרִים
 קְדוּשִׁים, וְאֵשׁ שֶׁל גְּבוּהַ יֹרֵד, שֶׁהִיא קֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים, וּבִשְׂבִיל שְׁנֵי
 הָאִשִּׁים הִלְלוּ אֶמֶר הַנְּבִיא (ישעיה כד) בְּאוֹרִים כִּבְדוּ ה', שָׁהֵם הָאִשִּׁים
 שֶׁל הַשְּׂכִינָה, שָׁבָה כְּתוּב (דברים ד) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֹכֶלֶת הוּא.

וְהֵם אֵשׁ עֲלִיּוֹן, כִּסֵּא רַחֲמִים. אֵשׁ תַּחְתּוֹנָה, כִּסֵּא דִין. וְהֵם בִּינָה
 וּמַלְכוּת. מַלְכוּת - אֵשׁ עוֹלָה. בִּינָה - אֵשׁ יֹרֵד. יְהוָה, עֲמוּד
 הָאֲמָצְעִי, אוֹחֵז בְּשִׁנְיָהֶם. בִּינָה יְהוָה, ה' מַלְכוּת.

כְּאֲשֶׁר הִתְפַּאֲרַת אוֹחֲזַת אוֹתָם, שׁוֹרָה עֲלֵיו חֲכָמָה, שָׁבָה כִּ"ח מ"ה.
 מ"ה - הוּא יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. הַכַּח שְׁלוֹ - יו"ד וְא"ו
 דל"ת. ה"א אֶל"ף. וְא"ו אֶל"ף וְא"ו. ה"א אֶל"ף. וְכִלְזָן אֲרַבְעִים
 וּשְׁתַּיִם אוֹתוֹת נִמְצְאוֹת בְּאֶדָם וּבְאִשָּׁתוֹ וּבְכַנּוּי, וּמְשׁוּם כֶּךָ אֵין אֶדָם
 שְׁלָם אֶלָּא בְּבֵן וּבֵת. וּמִי שְׂאִין לוֹ בֵּן, שֶׁהוּא ו', מְסַתְּלֶקֶת מִמֶּנּוּ י'.
 וּמִי שְׂאִין לוֹ בֵּת, שֶׁהִיא ה', מְסַתְּלֶקֶת ה' הַעֲלִיּוֹנָה, שֶׁהִיא אִם, מִבֵּת
 זִוְגוּ. שֶׁהָאוֹתוֹת לֹא שׁוֹרוֹת זֹו בְּלִי זֹו, וּמְשׁוּם כֶּךָ בְּאִישׁ וְאִשָּׁה, בֵּן
 וּבֵת שְׁנַעֲשׂוּ כְּרֹאוּי, שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם יְהוָה, וְנִקְרְאוּ (בְּנִים לְקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 זְהוּ שְׁכָתוּב) (שם יד) בְּנִים אֲתָם לְה' אֱלֹהֵיכֶם. (ע"כ רעיא מהימנא).

זֹאת מְשַׁחַת אֶהְרֵן וּמְשַׁחַת בְּנָיו. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, זֹאת וְדַאי מְשַׁחַת
 אֶהְרֵן, שֶׁהָרִי אֶהְרֵן נִמְשַׁח, וּבֹא מְשָׁמֵן מְשַׁחָה עֲלָיו מִלְמַעְלָה,
 וּמְשַׁפִּיעַ אוֹתוֹ לְמַטָּה. וְעַל יְדֵי שֶׁאֶהְרֵן נִמְשַׁח מְשַׁחָה קְדוּשָׁה
 לְהַתְּבַרֵךְ, וְעַל זֶה זֹאת מְשַׁחַת אֶהְרֵן וּמְשַׁחַת בְּנָיו וְדַאי.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (מלכים-ב ד) וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי אֱלִישַׁע מָה אַעֲשֶׂה לָךְ הַגִּידִי
 לִי מָה יֵשׁ לָךְ בְּבֵית. מִכָּאֵן לְמַדְנֹו, שְׂאִין הַבְּרָכָה שׁוֹרָה בְּשִׁלְחָן
 רִיק וְעַל דְּבַר רִיקְנִי. וְתֹאמַר אֵין לְשַׁפְּחָתְךָ כֹּל בְּבֵית כִּי אִם אֶסוּף שְׁמֹן.
 אָמַר לָהּ, וְדַאי זְהוּ סִיוַע שֶׁל נֶס, שֶׁהָרִי וְדַאי אַחֲרָיו הוּא, וּמְשָׁם בְּרָכוֹת
 יוֹצְאוֹת וְשׁוֹרוֹת. מָה כְּתוּב? הֵם מְגִישִׁים אֱלֵיהָ וְהִיא מוֹצֶקֶת. וְהִיא
 מוֹצֶקֶת סֵתָם.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, וַיַּעֲמֵד הַשְּׁמֹן, כְּמוֹ שֶׁבְּאֵרוֹהַ, שְׁכָתוּב (ישעיה ה) בְּקֶרֶן
 בֵּן שְׁמֹן. וְכָתוּב (שיר א) שְׁמֹן תִּנְרַק שְׁמֹךְ, לְהִרְאוֹת שֶׁהָרִי מִהַשְּׁמֹן
 הַזֶּה שׁוֹפְעוֹת בְּרָכוֹת עַל יַד הַכֹּהֵן, וְהַכֹּהֵן מְשַׁפִּיעַ אוֹתוֹ לְמַטָּה וּמוֹשַׁח
 (וּנְמֻשָּׁךְ) לְזֹאת הַזֹּו. זְהוּ שְׁכָתוּב זֹאת מְשַׁחַת אֶהְרֵן וּמְשַׁחַת בְּנָיו, וְכָתוּב
 (תהלים קלג) כְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ, וְהָרִי נִתְבָּאֵר.

קח את אהרן ואת בניו אתו ואת הבגדים. רבי חייא פתח, כי עמך מקור חיים באורך נראה אור. כי עמך מקור חיים – זה השמן העליון ששופע ואינו פוסק לעולמים, ששרוי בתוך החכמה העליונה של הכל. זהו שכתוב כי עמך, עמך שרוי, ולא נפרד ממך לעולמים, בחיבות של הכל. מקור חיים, משום שהיא מקור ומעין החיים, להוציא חיים לעץ העליון ולהדליק את הנרות. ועל זה אותו העץ נקרא עץ חיים, האילן שנטוע ונשרש משום אותו מקור החיים.

ועל זה באורך נראה אור. באורך – זה האור שגנוז לצדיקים לעתיד לבא, שכתוב (בראשית א) וירא אלהים את האור כי טוב. ומאותו אור עתידים ישראל להאיר בעולם הבא.

דבר אחר כי עמך מקור חיים וגו' – זה הקדוש ברוך הוא, שהוא עץ עליון באמצע הגן שאוחז את כל הצדדים. מה הטעם? משום שאחוז בו אותו (באותו) מקור חיים, ומעטר אותו בעטרות עליונות סביב הגן כמו אם שמעטרת את בנה על הכל. זהו שכתוב (שיר ג) צאינה וראינה בנות ציון וגו'. ומשום כך כי עמך מקור חיים, ועל זה באורך נראה אור.

רבי יצחק אומר, כי עמך מקור חיים – זה הכהן הגדול למעלה, כנגדו כהן גדול למטה. משום כך משפיע הכהן שמן משחת קדש עליון למטה ומדליק מנורות למעלה. שהכהן הגדול שלם בשלמות של שבעת הימים העליונים, ולהתעטר על הכל.

כנגד זה שבעה ימי מלואים לכהן שלמטה, שימצא הכל כמו שלמעלה. ועל זה ימי המלואים נקראו ימי ההשלמה, כדי שישתלם הכהן בשאר הימים האחרים להשלים שבעה כאחד. ואלה נקראים ימי מלואים, משום שאוחזים בו שאר האחרים. מה זה אומר? שפשכהן מתעורר, כל שאר האחרים מתעוררים עמו.

ומשום כך כתוב, ומפתח אהל מועד וגו', עד יום מלאת וגו'. שבעה ימים ודאי, ואז מתעטר הכהן למטה בכל כמו שלמעלה. משום שבשעה שמתעורר הכהן שלמטה, הכל יתעוררו על ידו למעלה, וימצאו ברכות למעלה ולמטה.

רבי אבא אומר, מה שונה שמשח משה את אהרן? אלא משום שהוא הבן של אותו (אחוז באתו) מקום מקור החיים, וכתוב (ישעיה סג)

מוליך לימין משה זרוע תפארתו. ומשה שמש כל אותם ימי מלואים,
להשרות הכל עם אהרן.

רבי חזקיה היה יושב לפני רבי אלעזר. אמר לו, כמה אורות נבראו
טרם שנברא העולם? אמר לו, שבעה. ואלו הם: אור תורה, אור
גיהנם, אור גן עדן, אור כסא הכבוד, אור בית המקדש, אור תשובה,
אורו של משיח. ואלה נבראו בטרם שנברא העולם. שבעה אורות
ומאורות שנאחזו באהרן, והוא מדליק מנורות ממעלה למטה.

רבי אלעזר פתח, (קהלת ג) הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר.
הרי שנינו, הכל היה מן העפר – אפלו גלגל חמה. מי העפר?
אותו ששרוי תחת כסא הכבוד הקדוש.

במפרו של רב ייסא סבא, הכל היה מן העפר – מקום שכוונס את
הכל. מלמד שיצאו שבילים לצד הזה ולצד הזה, והתכנסו
להאיר כמו העפר הזה שזורקים אותו לכל עבר. ועל זה, הכל היה
מן העפר, והכל שב אל העפר ודאי.

אליא מן העפר – של בית המקדש הקדוש. והעפר הזה מהעפר
העליון, כמו שנאמר (איוב כח) ועפרות זהב לו. כמו שנמצא
מעשה למטה, כך הוא למעלה כמו זה. ובארנו עפר, עפר של בית
המקדש, שהעולם הזה נברא בה"א. ועל זה – אפלו גלגל חמה,
כמו שנאמר אלה תולדות השמים והארץ בהבראם – בה' בראם.
ומשום כך, הכל היה מן העפר. איזה עפר? אותו ששרוי תחת כסא
הכבוד הקדוש.

כתוב (שיר ד) כלך יפה רעיתי ומום אין בך. כלך יפה רעיתי – זו כנסת
ישראל. ומום אין בך – אלו סנהדרין, שהם כנגד שבעים
ושנים שמות. שבעים נפש שירדו עם יעקב, והקדוש ברוך הוא על
כלם. ועל זה אין בודקין מן הסנהדרין ולמעלה.

שנינו, כתוב (שמות יט) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש. מי
זו ממלכת כהנים? כמו שנאמר, זאת משחת אהרן ומשחת
בניו. שפשמתברכת כנסת ישראל על יד הכהנים, אז נקראת על
שם, זהו שכתוב ממלכת כהנים.

רבי שמעון אמר, בא ראה, מלכות כהנים לא נקראת, אלא ממלכת,
שהמליכו אותה הכהנים ועשו אותה גבירה על הכל. אבל

מלכות כהנים לא נקראת, שהרי מן השמים נקראת מלכות, מלכות שמים ודאי. וכאן ממלכת, כמו שנאמר שכהנים המליכו אותה, ומחברים אותה עם המלך, ואז היא ממלכת על כל גנזי המלך. ממלכת על כל כלי זינו של המלך. ממלכת בעליונים ובתחתונים. ממלכת על כל העולם.

רבי יוסי אומר, כתוב (עמוס ט) וּאֲגִדְתוּ עַל אֶרֶץ יִסְדָּה. וּאֲגִדְתוּ – כְּשֶׁמִּזְדוּג הַמֶּלֶךְ כִּנְגֵדָה בְּכָל אוֹתָן הָעֵטְרוֹת הַקְּדוּשׁוֹת בְּכַנּוּס אַחַד, אֲזִי וּאֲגִדְתוּ כְּתוּב.

רבי יצחק אומר, וּאֲגִדְתוּ – כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּלְקַחְתֶּם אֲגִדַּת אֲזוּב. מה זה אומר? שְׁכַשְׁמַתְחָבְרִים כְּאַחַד וּמִתְבָּרְכֵת מֵהֶם, אֲזִי שׁוֹלֵט עַל הַכֹּל וּמְאִירָה לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וְהַכֹּל בְּשַׁעָה שֶׁהִכָּהֵן עוֹבֵד אֶת הָעֲבוּדָה וּמְקַרֵּב קֶרְבָּן וּמְקַטֵּיר קִטְרֵת וּמְכַוֵּן דְּבָרִים לְקָרֵב הַכֹּל כְּאַחַד. אֲזִי כְּתוּב, וּאֲגִדְתוּ עַל אֶרֶץ יִסְדָּה.

רבי יוסי אומר, כְּשֶׁנוֹסַע אֶהְרֹן, הַכֹּל נוֹסְעִים עִמּוֹ, עַד שֶׁמִּתְבָּרְכֵת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וּמִתְבָּרְכִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, אֲזִי כְּתוּב (תהלים קלה) בְּרוּךְ ה' מִצִּיּוֹן שֶׁכֵּן יְרוּשָׁלַם הַלְלוּיָהּ. (שם עב) וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ וַיִּמְלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן.

רבי אלעזר הָיָה הוֹלֵךְ מִקְפּוֹטְקִיָּא לְלוֹד, וְהָיוּ עִמּוֹ רַבֵּי יִיסָא וְרַבֵּי חִזְקִיָּה. פֶּתַח רַבֵּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ישעיה נא) וְאִשֵּׁם דְּבָרֵי בְּפִיָּה וּבְצִלְ יָדֵי כְּפִיתֵיהּ וְגו'. שְׁנִינּוּ, כָּל אָדָם שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בְּדְבָרֵי תוֹרָה וּשְׁפִתוֹתָיו מִרְחָשׁוֹת תוֹרָה, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַסֶּה עֲלָיו, וּשְׁכִינָה פּוֹרְשֵׁת כְּנִפְיָהּ עֲלָיו. זֶהוּ שְׁכָתוּב וְאִשֵּׁם דְּבָרֵי בְּפִיָּה וּבְצִלְ יָדֵי כְּפִיתֵיהּ. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שֶׁהוּא מְקִים אֶת הָעוֹלָם, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁמַח עִמּוֹ כְּאֵלּוֹ אוֹתוֹ יוֹם נִטַּע שָׁמַיִם וְאָרֶץ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שם) לְנִטַּע שָׁמַיִם וְלִיסַד אֶרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עִמִּי אֲתָה.

מכאן לְמַדְנּוּ שִׁישְׂרָאֵל נִקְרָאוּ בְּשֵׁם שֶׁל צִיּוֹן, שְׁכָתוּב וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עִמִּי אֲתָה. וְרֵאִיתִי שְׁכָנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נִקְרָאת בְּשֵׁם שֶׁל צִיּוֹן, שְׁכָתוּב (שם א) צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדָּה וּשְׁבִיָּהּ בְּצַדִּיקָה.

עוד פֶּתַח וְאָמַר, (שם ח) צוּר תְּעוּדָה חֲתוּם תוֹרָה בְּלִמְדֵי. צוּר תְּעוּדָה – זוֹ עֲדוּת שֶׁל דָּוִד, שְׁכָתוּב (תהלים קלב) וְעֲדוּתֵי זוֹ אֶלְמָדָם. צוּר – הִיא קְשׁוּר, כְּמוֹ שֶׁקוּשֵׁר קָשֵׁר בְּמִקוּם אַחַד. חֲתוּם תוֹרָה בְּלִמְדֵי. חֲתוּם תוֹרָה – חֲתִימָה שֶׁל הַתוֹרָה, וְכָל שֶׁפַע וּמִשְׁחַת שְׁמֵן שְׁשׁוּפְעִים

מלמעלה, באיזו (ביז) חתימה שלו? בלמדי. משום ששם מתכנס שמן משחה בין שני עומדים ששם שורים, מקום הכנוס של כל שמן משחה ששופע ממעל, לשפך אותו לפי האמה ולהריק אותו בתעודה הזאת, ואז נקשר הכל קשר אחד נאמן.

בא וראה מה בין אותם שמשתדלים בתורה לנביאים נאמנים. אותם שמשתדלים בתורה עדיפים מנביאים בכל פעם. מה הטעם? שהם עומדים בדרגה עליונה יותר מנביאים, אלו שמשתדלים בתורה עומדים למעלה, במקום שנקרא תורה, (תפארת) שהוא קיומה של כל האמונה, ונביאים עומדים למטה במקום שנקראו נצח והוד. ועל פן (נקראו) אותם שמשתדלים בתורה עדיפים מנביאים, ועליונים יותר מהם. שאלו עומדים למעלה, ואלו עומדים למטה. ואותם שאומרים דברים ברוח הקדש, עומדים למטה מכלם.

אשרי אותם שמשתדלים בתורה, שהם בדרגה יותר עליונה על הכל. מי שעוסק בתורה, לא צריך לא לקרפנות ולא לעולות, שהרי התורה עדיפה מהכל, וקשר של האמונה של הכל. ועל זה כתוב, דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום. וכתוב, (תהלים קיט) שלום רב לאהבי תורתך ואין למו מכשול.

עד שהיו הולכים, מצאו איש אחד שהיה בא ושלשה ענפי הדס ביזו. קרבו אליו, אמרו לו, למה לך את אלה? אמר, להרויח אבדה. אמר רבי אלעזר, יפה אמרת, אבל שלשה אלה לשם מה? אמר לו, אחד לאברהם, אחד ליצחק, ואחד ליעקב, וקשרתי אותם יחד והרחתי בהם, משום שכתוב (שיר א) לריח שמניך טובים שמן תורק שמך. משום שבריש הזה עומדת חלשת הנפש, ובאמונה הזו מתקימת, ושופעות ברכות ממעלה ומטה. אמר רבי אלעזר, אשרי חלקם של ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

בא ראה, אין העולם (הנפש) מתקים אלא על ריח, ומהריח הזה נודע ריח אחר. שהרי בשעה שיוצאת שפת (נתפרדה החבילה) ועולה הנפש היתרה, ונשארו הנפש והרוח נפרדות עצובות, בא הריח הזה, ומתקרבים זה לזה ושמים. ועל זה צריך רוח אחר רוח, לקבל ריח. כיון שמתקבל ריח, מתקרבים כאחד ושמים. כגון זה ריח של הקרפנות, בריח זה מתקרבים כלם כאחד, ונדלקים הנרות ושמים.

בא ראה, שני מאורות, אחד למעלה ואחד למטה, אם מלהיט אדם המאור שלמטה הזה ומכבה אותו (את אותו שלמעלה), אותו עשן שעולה (מהמאור התחתון), מלהיט אותו המאור העליון. כך עשן הקרבנות, העשן הזה שעולה, מלהיט המאורות העליונים ומתלהטים באחד, וכלם מתקרבים כאחד בריח הזה. ומשום כך, ריח ניחח לה', (אשה) והרי פרשוה.

ועל כן ריח הקרבן הוא קיום של הכל וקיום העולם. והקרבן על יד הנהן שמקריב הכל, ומשום כך שבעה ימי השלמה נשתלמו בו, כדי שכלם יתברכו בעבודתו, וימצאו שמחות וברכות למעלה ולמטה.

בתוב, (ישעיה כה) ה' אלהי אתה ארוממך וגו'. הפסוק הזה פרשוהו, ה' אלהי אתה, שצריך אדם להודות לשם הקדוש ולשבח אותו על הכל. ומאיזה מקום השבח שלו? כמו שבארוה. וכאן מהעמק של הכל, שכתוב כי עשית פלא. פלא – כמו שכתוב (שם ט) ויקרא שמו פלא, והרי נאמר. עצות מרחק, עצות – כמו שנאמר יועץ. מרחק – שכתוב (ירמיה לא) מרחוק ה' נראה לי. וכתוב (משלי לא) ממרחק תביא לחמה.

אמונה אמן – כמו שנאמר (דברים לב) אל אמונה ואין עול. ופרשוה אמונה בלילה, כמו שנאמר (תהלים צב) ואמונתך בלילות. וכתוב (איכה ג) חדשים לבקרים רבה אמונתך. ועתיד הקדוש ברוך הוא לטהר את ישראל מחטאיהם, כמו שכתוב (יחזקאל לו) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם. ברוך ה' לעולם אמן ואמן

פרשת שמיני (דף לה ע"ב – דף מב ע"א)

ויהי ביום השמיני וגו'. רבי יצחק פתח, (איוב לח) ברן יחד פוכבי בקר ויריעו כל בני אלהים. אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא נתן להם תורה קדושה, שמחת הכל, שמחתו של הקדוש ברוך הוא והשעשוע שלו, שכתוב (משלי ח) ואהיה שעשועים יום יום. וכל התורה היא שם אחד של הקדוש ברוך הוא.

ובתורה נברא העולם, שכתוב ואהיה אצלו אמן, אל תקרי אמן אלא אמן. ובתורה נברא אדם, זהו שכתוב (בראשית א) ויאמר אלהים נעשה אדם. אמר הקדוש ברוך הוא לתורה: אני רוצה לברא

אדם. אמרה לפניו: האדם הזה עתיד לחטא ולהרגיז לפניך, אם לא תאריך רגזך עלי, איך יעמד בעולם?! אמר לה: אני ואת נעמיד אותו בעולם, שהרי לא לחנם נקראתי ארך אפים. (שהרי כל זמן שישתדלו בתורה, יתקיימו בעולם).

רבי חייא אמר, תורה שכתב ותורה שבעל פה העמידו את האדם בעולם. זהו שכתוב נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. רבי יוסי אמר מכאן, (קהלת ב) את אשר כבר עשהו, עשהו ודאי. וזהו צלם ודמות. צלם – בזכר. דמות – בנקבה. ועל זה התחלת התורה בב', ופרשוה.

רבי יצחק אמר, מפני מה ב' פתוחה וסתומה? אלא בשעה שאדם בא להתחבר עם התורה, הרי היא פתוחה לקבל אותו ולהשתתף עמו. ובשעה שאדם סותם עיניו ממנה והולך לדרך אחרת, הרי היא סתומה מהצד האחר, כמו שנאמר, אם יום תעזבני – יומים אעזבך. ולא ימצא פתח עד שישוב להתחבר עם התורה פנים בפנים, ולא ישכח ממנה. ולכן התורה פותחת לפני בני אדם ומכריזה וקוראת להם, (משלי ח) אליכם אישים אקרא וגו', וכתוב (שם א) בראש המינות תקרא בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר.

רבי יהודה אמר, ב' שני גגות, ואחד שאוחז אותם. מה זה אומר? אלא אחד לשמים ואחד לארץ, והקדוש ברוך הוא אוחז ומקבל אותם.

רבי אלעזר אמר, שלשה אורות (צדדים אלו) אלו עליונים קדושים שאחוזים כאחד, והם הפלל של התורה, ואלו פותחים פתח לכל. פותחים פתח לאמונה, ואלה הבית של הכל, ועל זה נקראו בית, שאלה הם הבית.

משום כך התחלת התורה ה', שהרי התורה (פרותיה הם הרפואה) היא רפואת העולם. ומשום כך, מי שמשתדל בתורה כאלו השתדל בשם הקדוש. והרי נתבאר שכל התורה היא שם קדוש אחד עליון, ומשום שהיא שם קדוש, היא פותחת בבית, שהיא הפלל של השם הקדוש בשלשת קשרי האמונה.

בא ראה, כל אלו שמשתדלים בתורה, נדבקים בקדוש ברוך הוא, ומתעטרים בעטרות התורה, ואהובים למעלה ולמטה, והקדוש ברוך הוא מושיט להם את ימינו (והקדוש ברוך הוא רושם אותם).

כָּל שָׁפָן אוֹתָם שְׁמֵשֶׁת־דָּלִים בַּתּוֹרָה גַּם בְּלִילָהּ, וְהָרִי פִּרְשִׁיהָ שֶׁהֵם מִשְׁתַּתְּפִים עִם הַשְּׂכִינָה (בַּכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל) וּמִתְחַבְּרִים כְּאַחַד. וּכְשָׁבֵא הַבָּקָר, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲטָר אוֹתָם בַּחוּט אֶחָד שֶׁל חֶסֶד, לְהַיָּדַע בֵּין עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

וְכֵּן אוֹתָם כּוֹכְבֵי בָקָר, בְּשַׁעַה שְׁכַנְסַת יִשְׂרָאֵל וְכָל אוֹתָם שְׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה בָּאִים לְהִרְאוֹת לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, כְּלָם מְזַמְרִים כְּאַחַד. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב בְּרֶן יַחַד כּוֹכְבֵי בָקָר וְיָרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. מַה זֶה וְיָרִיעוּ? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יִשְׁעִיָּה כד) רַעַה הַתְּרַעְעָה הָאָרֶץ. שְׂאוֹתָם דִּינִים מִשְׁתַּבְּרִים, וְכָלֵם נִשְׁבָּרִים מִלְּפָנֵי הַבָּקָר, כְּשִׁמְתַּעוֹרֵר בָּקָר בַּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרַאשִׁית כב) וַיִּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבָּקָר. וְעַל כֵּן – וְיָרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

טעם שְׂדוּקָא לְמוֹד הַזֶּהר הוּא תַקוּן לְהַנְפֵּשׁ

תְּשׁוּבָה הַשְּׂבִתִי לְמִשְׁכִּיל אֶחָד שֶׁשָּׂאֵל עַל אֲשֶׁר כָּתְבוּ גוּרֵי הָאָרֶץ זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָּהּ, שֶׁלְמוֹד הַזֶּהר הוּא תַקוּן גָּדוֹל לְהַאִיר הַנְּפֵשׁ וּלְקַדְשָׁהּ, וְהַרְבַּ זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָּהּ נִתַּן תַקוּן לְבַעַל תְּשׁוּבָה לְלַמֵּד חֲמִשָּׁה דְפִים זֶהר בְּכָל יוֹם אֶף עַל גַּב דְּלָא יָדַע מַאי קֶאֱמַר, דְקָרִיאָתָהּ זֶה הַזֶּהר הַלּוֹלָה לְהַאִיר הַנְּפֵשׁ וּלְתַקְנָהּ, וְנִרְאָה כִּי דוּקָא לְמוֹד הַזֶּהר יֵשׁ בּוֹ סִגְלָה זֶה יוֹתֵר עַל לְמוֹד מִשְׁנָה וְתַלְמוּד וּמְקָרָא, וְהוּא פְּלֵא בְמָה כַחוֹ גָּדוֹל מִכָּל הַתּוֹרָה אִם לְמְקָרָא וְאִם לְמִשְׁנָה וְכוּ', אֵלּוּ דְבָרָיו.

וְאֵנִי אֶמְרָתִי לוֹ, דַּע כִּי אֵין סִפְקָא כִּי כָּל לְמוֹד בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה נִשְׂא וְרַם וְהוּא מְרוּמָם, וּבְפָרְט אִם יִהְיֶה לְשִׁמָּה בְּאַמְתִּיּוֹת וְדַאי בּוֹנֵה בְּשִׁמִּים מְעַלְיוֹתָיו וּמִתְקוּן הַעוֹלָמוֹת וּמִיַּחַד הַדּוּדִים, אֶמְנָם אֲשֶׁר גָּדוֹל לְמוֹד הַזֶּהר, הֵינּוּ שֶׁהַמְקָרָא וּמִשְׁנָה וְהַתְּלַמוּד הֵם מְלַבְּשִׁים מְאֹד וְאֵינוּ נִכָּר בָּהֶם הַסּוּד כְּלָל, לֹא כֵן הַזֶּהר שֶׁמְדַבֵּר בְּסוּדֵי הַתּוֹרָה בְּפִרוּשׁ וְאִי פְתִי הַקּוּרָא שֶׁלֹּא יָבִין כִּי דְבָרָיו בְּעַמְקֵי רְזִי הַתּוֹרָה. וְלָכֵן לְהִיּוֹת סִתְרֵי תּוֹרָה גְלוּיִים בְּלִי לְבוּשׁ הֵן מְזַהֲרִין וּמְאִירִין הַנְּפֵשׁ.

וְאֶף עַל גַּב דְּבַצְד מַה דְּבָרָיו סְתוּמִים וְחִתּוּמִים מְאֹד, דְּהֵינּוּ לְהַבִּין סִתְרֵי עֲלִיוֹן בְּעֵצָם וְלִידַע תְּכֵן הַדְּבָרִים עַל בּוּרְיָן וְעַל מִתְכַּנְתָּן דּוּדַאי צְרִיכָא רַב, וְלֹא יָבִינוּ הַדְּבָרִים כִּי אִם מִפִּי חֶכֶם גָּדוֹל לְאֵזוֹן מְקַבֵּל, בְּרַם בְּכָלֵלוֹת נִכָּר הִיּוֹתוֹ רְזִין עֲלֵאִין וְהַדְּבָרִים עוֹשִׂים רִשְׁם בְּשִׁרְשִׁיהֶם עֲלִיוֹנִים לְמַעְלָה.

(שם הגדולים להחיד"א מערכת ספרים אות ב')